

Keuzekaart ADHD voor volwassenen | Behandelingen met medicatie (2)

Je ADD- of ADHD-klachten kunnen verlicht worden wanneer je medicijnen gaat innemen. Doe dit altijd onder begeleiding van een arts. Hieronder geven we een overzicht van de meest gebruikte medicijnen bij ADHD. Van tevoren is niet te voorspellen welk middel bij jou gaat werken. Dit ga je samen met je behandelaar onderzoeken: het is dus belangrijk hem/haar op de hoogte te houden van wat je merkt aan effect en bijwerkingen. Je maakt afspraken over hoe je contact met hem/haar kan houden, zodat je (met name onverwachte) klachten gelijk kunt melden. Samen met je behandelaar bespreek je ook de gevolgen van je medicijngebruik voor je deelname aan het verkeer. Daarnaast is het belangrijk om samen te beslissen in het zoeken naar de juiste dosering en eventuele afbouw in stappen. Medicatie kan alleen zinvol zijn na goede diagnostiek en wanneer psycho-educatie en adviezen op zichzelf niet helpen. Medicatie in combinatie met psychologische behandeling komt eveneens voor.

Hulpmiddel→	Methylfenidaat	(Lis)dexamfetamine	Atomoxetine en guanfacine	Overige medicijnen
Wat houdt het in?	Dit medicijn behoort tot de stimulerende middelen en werkt in de hersenen op het dopamine- en noradrenalinesysteem. De invloed van deze stof op je gedrag en concentratie is direct merkbaar. Voor methylfenidaat is het belangrijk om te zoeken naar de dosering die het best bij je past, die is voor elke persoon verschillend.	Dit medicijn behoort tot de stimulerende middelen en werkt in de hersenen op het dopamine-/noradrenaline-/serotoninesysteem. Lisdexamfetamine wordt in het bloed omgezet tot dexamfetamine en werkt daarom langer door (ongeveer 14 uur).	Atomoxetine werkt in de hersenen op het noradrenalinesysteem. Het is geen stimulerend middel. Guanfacine: is wat minder goed onderzocht dan atomoxetine, maar werkt op een andere manier op het noradrenalinesysteem.	Bij ADHD worden soms ook antidepressiva (bupropion), antipsychotica, bloeddruk-verlagende middelen of slaapmiddelen ingezet. Een aantal van deze medicijnen werkt op een andere manier in de hersenen dan de stimulerende en niet-stimulerende middelen.
Wanneer wordt het ingezet?	Methylfenidaat wordt als eerste keuze-optie ingezet, omdat hier veel positieve resultaten mee zijn en ook de meeste ervaring mee is opgebouwd. Na verloop van tijd kan het zijn dat je de dosering moet aanpassen of op zoek gaat naar een ander middel, als je nog ondersteuning van medicatie nodig hebt.	Dexamfetamine wordt eveneens als eerste keuzemogelijkheid ingezet, net als methylfenidaat. Of je positieve effecten ervaart bij dexamfetamine moet je zelf in overleg met de behandelaar onderzoeken. Ook voor dexamfetamine is het nodig om te zoeken naar de dosering die het beste bij je past.	Deze medicijnen worden ingezet bij klachten door ADHD en komen meestal pas in beeld na het uitproberen van de stimulerende middelen, omdat atomoxetine en guanfacine minder effectief zijn gebleken. Het duurt vaak langer voordat de werking merkbaar is.	Deze medicijnen worden meestal ingezet wanneer er bijkomende klachten naast ADHD bestaan of wanneer de eerder genoemde middelen niet goed werken.
Waarmee kan het me helpen?	Methylfenidaat werkt vooral op het houden van focus/volhouden van aandacht, concentratie en motivatie, iets minder op 'onrust'. Je kunt meer overzicht in je bestaan ervaren. Daardoor kun je beter gaan functioneren op diverse levensgebieden.	Het medicijn kan de ADHD-klachten doen verminderen, je aandacht verbeteren en je ervaart vaak minder onrust (meer rust) waardoor prestaties en functioneren verbeteren. Daardoor kun je beter gaan functioneren op diverse levensgebieden.	Je kunt je aandacht beter vasthouden en daardoor beter functioneren. Atomoxetine werkt 24 uur lang en de meeste mensen ervaren geen schommelingen in het effect op je gedrag, die er bij de stimulerende medicijnen kunnen wel zijn.	Medicijnen die bijvoorbeeld depressie, slaapproblemen of tics aanpakken, kunnen ook een verlichting van de ADHD-klachten geven, of een verlichting van de bijkomende klachten naast ADHD, waardoor de ADHD-problemen hanteerbaarder worden.
Waar kan ik last van krijgen?	De meest voorkomende bijwerkingen zijn minder eetlust, een droge mond en slechter inslapen. Als het middel is uitgewerkt kunnen klachten als onrust en concentratieverlies toenemen. Dit heet een reboundeffect (een terugslag- effect). Het kan lastig zijn om een ritme te vinden, zowel in medicatiegebruik als in je eetpatroon.	Je kunt last krijgen van verminderde eetlust, een droge mond, slechter inslapen, hoofdpijn, buikpijn, gewichtsafname en hartritmestoornissen Daarnaast is er een reboundeffect mogelijk (zie hiernaast). De drugstest van de politie reageert op deze medicatie.	Atomoxetine en guanfacine kunnen invloed hebben op je hartslag, bloeddruk, stemming en karakter. Minder heftige bijwerkingen zijn misselijkheid, hoofdpijn, slaperigheid, dofheid en minder eetlust. Er is minder bekend over de lange termijn-effecten van deze medicijnen dan bij de beide stimulantia.	Alle medicijnen kunnen bijwerkingen geven en zijn soms ook niet heel uitgebreid onderzocht op hun (lange termijn) werking bij ADHD. Daarom worden ze steeds pas na onderzoek en in goed overleg overwogen als mogelijkheid om in te zetten.
Wat kan ik verwachten?	Gedurende het gebruik van dit medicijn zul je je lichamelijke gezondheid goed in de gaten moeten houden (gewicht, lengte, bloeddruk). Het inregelen kost tijd en je moet een passend ritme zien te vinden. Kijk op de website van het CBR voor de actuele regels rondom deelname aan het verkeer. Zorg dat je kunt aantonen dat je methylfenidaat om medische redenen gebruikt.	Dexamfetamine is kortwerkend en moet vaker op een dag worden ingenomen. Lis-dexamfetamine behoudt zijn werking de hele dag, waardoor er geen schommelingen zijn in het effect. Kijk op de website van het CBR voor de actuele regels rondom deelname aan het verkeer. Zorg dat je kunt aantonen dat je dexamfetamine om medische redenen gebruikt.	Voordat je start en ook tijdens de behandeling krijg je een medisch onderzoek vanwege sommige mogelijke bijwerkingen van dit medicijn. Het is belangrijk om deze medicatie dagelijks in te nemen. Het kan een paar weken tot drie maanden duren voordat je weet of deze medicijnen goed bij je werken.	Wanneer je start moet je het moment van innamen en de dosering goed in de gaten houden. Het kan even duren voordat je lichaam gewend is aan de medicijnen en deze hun werk goed kunnen doen.

Deze Keuzekaart is gebaseerd op de kwaliteitsstandaarden van Akwa GGZ en de kwaliteitscriteria goede zorg van MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid en is ontwikkeld in samenwerking met leden van Impuls & Woortblind. De Keuzekaarten mogen in ongewijzigde vorm verspreid worden na publicatie.